

KROONIKA

Tartu Ülikooli muuseumi 2015. aasta aruanne

MARIANN RAISMA, MAIRO RÄÄSK

1. jaanuaril 2014 loodud Tartu Ülikooli muuseum (ülikooli ajaloo muuseumi ja kunstimuuseumi baasil) jätkas tegevust samadel alustel ja jäi Tartu Ülikooli uue põhikirja jõustumisel 1. jaanuarist 2016 valdkondadevaheliseks asutuseks.

Muuseumi initsiatiivil ja koordineerimisel valmistati ette ja esitati Tartu Ülikooli ajalooline arhitektuuriansambel Euroopa kultuuripärandi märgise (*European Heritage label*) kandidaadiks. Alates 2013. aastast väljaantav Euroopa kultuuripärandi märgis on Euroopa Liidu algatus, mille eesmärk on tõsta esile Euroopa ühtsust ja ühiseid väärtusi rõhutavaid paiku, mis on olulised Euroopa ajaloo ja kultuuri seisukohalt või kannavad Euroopa integratsiooni mõtet. Euroopa kultuuripärandi märgise taotlusi hinnanud sõltumatu žürii valis esitatud 18 taotluse hulgast välja üheksa objekti,

Foto 1. Kunstimuuseumi antiigihoidla remondi ajal tuli tihendada ekspositsiooni, nii sündis näitus „Skulptuurimets“ (Andres Tennuse foto).

teiste seas Tartu Ülikooli ajaloolise arhitektuuriansambli. Seni oli märgis antud ühtekokku kahekümnele Euroopa Liidu kultuuripärandi objektile. Eestist on varem märgise pälvinud Suurgildi hoone Tallinnas (2014). Tartu Ülikooli ajaloolise arhitektuuriansambli puhul tõstis žürii esile, et säilinud hoonestu koos pargi ja kollektsioonidega kannab endas harmoonilise tervikuna valgustusajastu ülikooli ideed ja ideaale ning euroopaliku hariduse traditsioone. Märgis anti ülikooli muuseumi esindajale pidulikult üle 2016. aasta aprillis Brüsselis.

Tartu Ülikooli muuseumi 2015. aasta arendustegevusest oli kaalukaim Lossi 25 (toomkirik) remondiga seonduv. Suvel tehti sarnased remonttööd Tartu Ülikooli peahoones (mh nüüdisajastati ka kunstimuuseumi antiigihoidla), 1. oktoobril alustati toomkirikus. Remondi peamine eesmärk oli viia ajalooline toomkirik vastavusse päästeameti nõuetega. Üle poole aasta pikkuse (1. oktoober 2015 – 1. mai 2016) remondi käigus muudeti tänapäeva nõuetele vastavaks Tartu Ülikooli muuseumi kasutusohutus. Hoonesse loodi tuletõkke- tsoonid, rajati evakuatsiooni lisaläbipääsud ning ukсед viidi vasta-

Foto 2. Toomkiriku katusealustest kadusid alkeemiku töötuba ja lahkamiskamber (Andres Tennuse foto).

Foto 3. Aastate jooksul toomkiriku pööningule kogunenud vara – peamiselt vanad näitused ja näituste tarvikud – koristati ühiste talgutöödega mõne päevaga (Kätlyn Metsmaa foto).

vusse nõutud tulepüsivusklassiga. Lisaks nüüdisajastatakse hoone elektri- ja nõrkvoolu magistraalliinid. Külastajate seisukohast on oluline pea- ja kõrvaltrepikodade viimistlemine, I korruse Toompoe laiendus ning uue WC-de ploki väljaehitamine, samuti muuseumi õppeklassi ning endise 7. korruse hoidla ehitamine G. F. Parroti füüsikalaboriks (avatakse 2017. aastal). Tähetornis (Lossi 40) parandati keldri ventilatsioon.

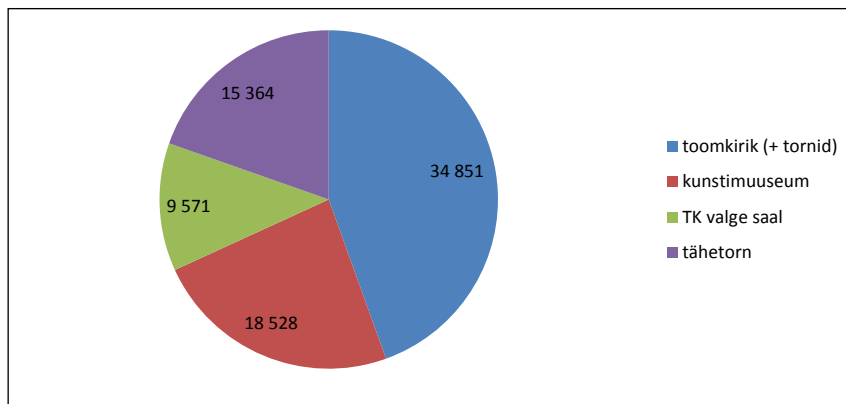
Arendusprojektidest väärib esile tõstmist veel Tartu Linnavalitsuse korraldatud aktiivõppeprogrammide hange, mille nii loodus- kui täppisteaduste osas pakkus edukalt programme ka ülikooli muuseum. Lisaks sai muuseum suures mahus toetust Kultuuriministeeriumi lõimumisprogrammist.

Samuti on muuseumis arendatud külastajate teenindussektorit, laiendatud nii toompoe kui teiste muuseumimajade müügikohtade kaubavalikut, panustatud meenete tootearendusse, loodud uusi pakette ning algatatud toimiv koostöö Tartu linnagiididega. Tänu kvaliteetsetele teenustele ning arendustele oli 2015. aasta omatulu muuseumi kõrgeim: omatulu ja toetusprojektide peale kokku ümarguselt 240 000 eurot. Tugevaks toeks olid meie väärt partnerid. TÜ muuseum sai lisaks Tartu Ülikoolile toetust ka Tartu Linnavalitsuselt, Kultuuriministeeriumilt, Eesti Kultuurkapitalilt, Tartu Kultuurkapitalilt, Hasartmängumaksu Nõukogult, SA-lt Archimedes, SA-lt Eesti Teadusagentuur ning Haridus- ja Teadusministeeriumilt. Lisaks toetasid muuseumi tegevust oma toodetega ka mitmed firmad.

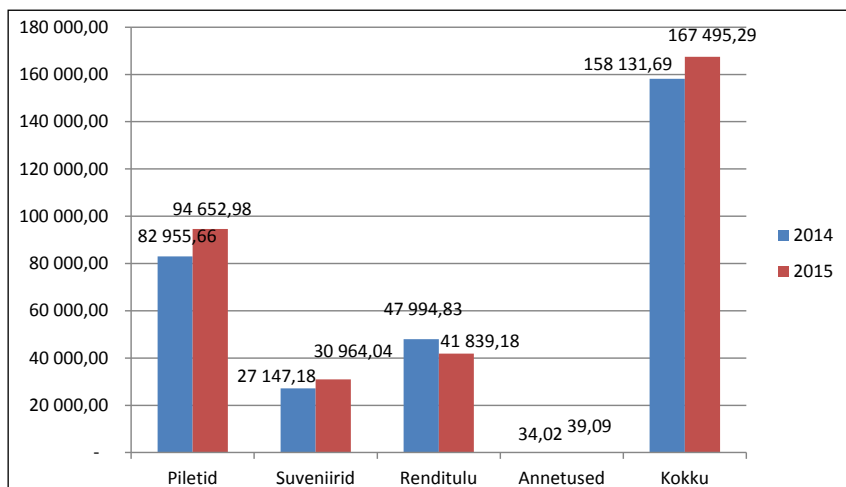
Eraldi tänu soovib muuseum edastada auväärt toomehäradele, kellega toimus mitu sisukat koosistumist Toomemäe teemal.

31. detsembri 2015 seisuga töötas muuseumis 42 inimest (täidetud ametikohti 31,55). Aasta kolleegipreemia – aasta Tullio – sai **Jaanika Anderson**. **Annika Pindis ja Arle Puusepp** said tunnustuse Maanteeametilt 2015. aasta Lõuna-Eesti parima liikluskasvatusalase koostööprojekti eest. **Arvi Kuld** nomineeriti Eesti muuseumide aastaauhinnale 2015. aasta konserveerimistöökategoorias. **Külli Valk** nomineeriti aasta kultuurikandjaks 2015 rahvakultuurikandja kategoorias.

Joonis 3. TÜ muuseumi külastused majade kaupa 2015 (kokku 78 314)

Joonis 4. Muuseumi teenitud omatulu 2014–2015

Näitused

Muuseumi korraldatud ekspositsioonid ja näitused Tartu Ülikooli muuseumis (toomkirik)

Aastanäituse „Pea ASI: maailm õlgadel“ uuendused, 1.05.–30.09.2015, projektijuht Mairo Rääsk, meeskond Terje Lõbu, Paula Põder, Karoliina Kalda, Annika Pindis.

Näitus „Looduse mõistmise kunst“, 01.01.–30.09.2015, projektijuht Mairo Rääsk, kuraator Lea Leppik, kujundaja Margot Sakson.

Uue museaali vitriin Tulnukas: – Imeravivahendeid möödanikust: hapnikuandja ja Radio-hüpnootiline kristall; – Varased diagnoosimisevahendid: stetoskoop, koputluse plaat ja refleksihaamer.

TÜ muuseumi näitused mujal

„Parem hoida kui ohata“, tervishoiuplakatite näitus Tartu Ülikooli kliinikumis alates 1.11.2015, projektijuht Terje Lõbu, kuraator Ken Kalling, kujundaja Margot Sakson.

„Kellu ja kitarriga. Eesti üliõpilasmaleva töösuved“, koostöös Eesti Rahva Muuseumiga, 23.04.–31.10.15, avatud TTÜ muuseumis, TÜM-i poolne kuraator Terje Lõbu.

„Eesti jälg kosmoses, kosmose jälg Eestis“, Tartu observatooriumis, 1.01.–31.12.15, kuraatorid Viljar Valder, Lea Leppik, Janet Laidla, Kadri Tinn.

„Päikesevarjutuse lummuses“, novembris-detsembris Lustivere põhikoolis ja Otepää gümnaasiumis, projektijuht Janet Laidla, kuraatorid Lea Leppik, Kadri Tinn.

Teiste muuseumide, organisatsioonide näitused TÜ muuseumis

Tartu Kõrgema Kunstikooli skulptuuriosakonna tööde näitus 1.05.–30.09.2015 toomkiriku trepikojas.

Näitused kunstimuuseumis

„Järjepidevus“, tähteoseid Tartu üliõpilasorganisatsioonide kunstikogudest (18.11.2015–16.01.2016), kuraator Kristiina Tiideberg; kujundajad Anne Arus, Maria Väinsar; projektijuht Jaanika Anderson (eksponeeritud 38 tööd üliõpilasorganisatsioonide kogudest, Tartu Kunstimuuseumist, TÜ raamatukogust).

„Skulptuurimets“ (01.–03.2015), kuraator Jaanika Anderson; kujundaja Anne Arus (eksponeeritud skulptuurivalandid TÜ kunstimuuseumi kogust).

„Ikoonide inimlik ja jumalik maailm“ (28.01.–30.10.2015), projekti koordinaator Marit Valk; kuraator Külli Valk; kujundaja Maarja Roosi (eksponeeritud 69 ikooni ja 1 tarbeese TÜ kunstimuuseumi kogust).

„Kohtumised. Täistabamus“ (5.–19.11.2015), koostaja/kujundaja kunstnike võrgustik Artnetco (eksponeeritud tööd 15 kunstnikult: Lars

Åke 'Choke' Nygren (SE), Kenneth Engblom (SE), Lars Eriksson (SE), Lena Frykholm (SE), Irene Hansson (SE), Kickie Högström (SE), Zlata Jaanimägi (SE), Markus Kasemaa (EE), Dieter Kunz (AT), Lisa Leander Ahlgren (SE), Helle Lõhmus (EE), Sirpa Mettiäinen (FI), Orsi Mild (HU), Rafael Pinillos (ES), Imbi Rahumaa (SE), Anna Rosenbäck (SE), Ahti Seppet (EE), Kajsa Stamenkovic (SE), Merike Sule Trubert (EE), Lenna Vasur (SE), Mare Vint (EE)).

Ivo Lill. „Mälukiri – Memory Code“ (27.11.2015–29.02.2016), kujundaja perekond Lill (eksponeeritud 26 Ivo Lille klaastaiest).

Väljapanek N. Pirogovi tegevuse tutvustamiseks Teadlaste ööl (25.09.2015) (eksponeeritud 6 objekti TÜ muuseumi kogust), K. Tiideberg, L. Pabstel.

Seinatahvel peahoone koridoris, koostaja Jaanika Anderson; kujundaja Mari Kaljuste.

Näitused tähetornis

„Päikesearvutuse lummuses“ 16.05.2015–30.09.2015, projektijuht Janet Laidla, kuraatorid Lea Leppik, Kadri Tinn.

Üritused

a) toomkirikus

Teeõhtud teadlasega

25.02. Vello Pettai ja Rein Toomla, „Millega paistis lõppev valimiskampaania silma?“.

05.03. Andres Männik, „Ebolaviiruse vastase vaktsiini ja ravimi uu-ringud Eestis“.

08.04. Antti Viljaste ja Andrei Slabovitš, „Gruusia ja Ukraina sõja õppetunnid“.

25.05. Marlit Veldi, „Uni ja unehäired“.

23.09. Arvo Viltrop, „Sigade Aafrika katk – mis see on?“.

14.10. Peeter Espak, „Burkakeeld ja pagulased“.

04.11. Mait Sepp, „Tulevikukliima: mida karta, mida loota?“.

09.12. Atko Remmel, „Ateism Eesti kultuuris – oma või võõras?“.

Teised üritused

01.05. Hullu Teadlase sünnipäev koostöös „Supilinna salaseltsiga“ ning muuseumi suvehooaja avamine koos tornidega.

- 09.05. Linnuvaatlushommik toomkiriku tornides.
16.05. Muuseumiöö „Öös on muusikat“.
10.–12.07. Toomekino toomkiriku varemete vahel koostöös Tartu Elektriteatriga. Oli seotud Teaduslinnaga.
11.–12.07. Teaduslinn Toomel. Seotud suurüritusega Tartu hansapäevad, mis kandis nimetust „Juubeldavad Hansapäevad“. Programmid ja töötoad Toomemäel (toomkiriku ja tähetorni ümbruses), TÜM-i kahes muuseumimajas (toomkirikus ja tähetornis).
02.09. Rebasenädalal olid kõik muuseumimajad sel päeval kõikidele tudengitele tasuta avatud.
September. 10 etendust Kafka „Protsess“ toomkiriku pööningul.
25.09. Teadlaste öö.
13.10. Tudengite Sügispäevade ajal olid õhtul pimedas toomkiriku tornid avatud.
14.11. Akadeemilise pärandi päev Tartu raudteejaamas.

b) kunstimuuseumis

Kunstikolmapäevad

- 07.01. Ants Hein, „Eesti Üliõpilaste Seltsi maja ja kunstivarad“ (15 osalejat).
14.01. Kristiina Tiideberg, kuraatoriga näitusel „Järjepidevus“ (34).
11.02. Külli Valk, kuraatoriga näitusel „Ikoonide inimlik ja jumalik maailm“ (48).
11.03. Külli Valk, „Ikoonitraditsioon“ (48).
15.04. Andreas Kalkun, „Ikoonid ja seto usuelu“ (52).
13.05. Mari-Liis Paaver, „Lauldes ülistatud Ema“ ikoonist“ (18).
10.06. Külli Valk, loeng „Ikoonide kasutamine õigeusu kombestikis, tervendavad ikoonid“ (18).
15.07. Külli Valk, loeng „Ikoonide tekkelugu ja pildil kujutatud sakraalne tähendus“ (11).
09.09. Kai Kuusing, „Paraskeva austamisest Satserinna kiriklikus traditsioonis“ (18).
23.09. Jaanus Plaat, „Eesti õigeusu kirikud ja kabelid“ (45).
21.10. Krista Andreson, „Pildi küsimus – kujutise tähendusest ida ja lääne kirikus“ (16).
09.12. Kohtumine kunstnik Ivo Lillega näitusel „Mälukiri – Memory Code“ (27).

Foto 4. Muuseumi peavarahoidja Tiina Vint tassib pööningult välja vanu näitusestende (Kätlyn Metsmaa foto).

Muud üritused

- 28.01. Näituse „Ikoonide inimlik ja jumalik maailm“ avamine (80 osalejat) (M. Valk, K. Valk).
- 20.02. Giidide päeva tähistamine eriekskursiooniga peahoones (40 osalejat) (M. Valk, giidid).
- 18.04. TÜ kunstimuuseumi sünnipäev (46 osalejat) (K. Valk, K. Tii-
deberg, J. Anderson).
- 30.09. Tartu Linnaraamatukogu Vene kultuuri päevad. Vene ikooni-
kunst (K. Valk) (17 osalejat).
- 16.10. Kunstiajaloo sügiskool, II päev (33 osalejat) (H. Rajavee, kuns-
tiajaloo osakond).
- 17.10. „Avatud mänguväljade“ avaüritus linnarahvale (K. Valk).
- 05.11. Näituse „Kohtumised. Täistabamus“ avamine (31 osalejat)
(Artnetco, J. Anderson).

27.11. Näituse „Mälukiri – Memory Code“ avamine (100 osalejat) (J. Anderson).

16.12. Trükise „Unistuste Raadi“ esitus (81 osalejat) (J. Anderson).

c) Tähetorni astronoomialoengud:

20.01. Jaan Pelt, Juhan Liivamägi, Jaan Laur, Indrek Kolka, „Kohatumisõhtu astronoomidega“.

03.02. Kadri Tinn, „Päikest uurivad missioonid“.

17.02. Üllar Kivila, „Tähistaevas minu kuvaris“.

03.03. Ene Ergma, „Eesti tee Euroopa Kosmoseagentuuri liikmeks“.

17.03. Martin Vällik, „Päikese vaatlemine ja pildistamine“.

31.03. Jaak Tomberg, „Taevatähed kirjatähes: võõra kujutamisest teaduslikus fantastikas“.

21.04. Tõnis Eenmäe, „Kosmilised plahvatused“.

05.05. Lea Leppik, „Tartlased astronoomiapeol Hispaanias 1860. a. päikesevarjutuse ajal“.

19.05. Janet Laidla, „Taavet Rootsmäe 130: Rootsmäe ja maailm“.

01.09. Alar Puss, „Planeedid ja tähed 2015. aasta sügistaevas, uued eksoplaneedid ja Pluuto küllastamine“.

15.09. Mart Vihmand, „TTÜ-Mektory satelliidiprogramm – koostöövõimalus noorele insenerile ja Eesti tehnoloogiafirmale“.

29.09. Tõnu Viik, „François Arago seiklusrikas elu“.

6.10. Tiit Sepp, „Tume aine“.

20.10. Peeter Tenjes, „Magnetväljad Päikesesüsteemis“.

03.11. Jaak Jaaniste, „Tumeaine: tagasivaade algusaastatele“.

17.11. Janet Laidla, „Viidi või ei viidud: Tartu tähetorni teadusriistad I maailmasõja keeristes“.

08.12. Tõnu Viik, „Johannes Kepleri elu ja töö“, 1. osa.

Haridustegevus

Kokku korraldati Tartu Ülikooli muuseumis 314 haridusprogrammi, milles osales ümmarguselt 6000 last. Lisaks toimus 146 sünnipäevaprogrammi 1841 lapse osalusel (sh kunstimuuseumis viidi läbi 9 sünnipäeva, millest võttis osa 115 last, ja tähetornis 54 sünnipäeva, kus osales 746 last).

Kunstimuuseumis viidi läbi üldhariduskoolidele 92 haridusprog-

Foto 5. Remondi töttu suletud Hullu Teadlase kabineti asemel avati 10. oktoobril tähetorni kellatoas Hullu Teadlase maailma mõõtmise jaam (Andres Tennuse foto).

rammi (osalejaid 1731) ja 14 käelise tegevuse programmi (osalejaid 152). Populaarseim põhikooli programm oli „Vana-Kreeka kultuur“, populaarseimad gümnaasiumiprogrammid olid „Vana-Kreeka kunst“ ja „Vana-Kreeka kirjandus“.

Tähetornis tehti kooligruppidele 34 ekskursiooni (637 õpilast), 48 planetaariumietendust (855 õpilast) ja 101 haridusprogrammi (1731 õpilast). Regulaarselt toimusid ka vaatlusõhtud, suvel vaadeldi Päikest, talvel Kuud ja planeete (1004 osalejat). Võrreldes eelmise aastaga suurenes ekskursioonide arv, vähenes planetaariumietenduste ja haridusprogrammide arv. Õpilasi, kes tegevustest osa said, oli 2015. aastal 3223, 2014. aastal 3327, 2013. aastal 4244 ja 2012. aastal umbes 2800. Kuna Hasartmängumaksu Nõukogu toetus lõppes, tõusid ka haridusprogrammide hinnad. Endiselt hindavad õpetajad aktiivseid tegevusi. Teemaatilised planetaariumietendused pole endiselt populaarsed ning planetaariumietenduste tellimine on vähenenud.

Hull Teadlane osales 12 üritusel väljaspool muuseumi (osalejate arv hinnanguliselt 11 000). 2015. aasta aprillis toimus muuseumis

Hullu Teadlase I teaduskonverentsi lõppvoor. Hullu Teadlase teaduskonverentsi projekt sai alguse 2014/2015. õppeaastal, mil Tartu Ülikooli muuseum koostöös Annelinna Gümnaasiumi ja Tartu Ülikooli teaduskooliga kutsus Tartu linna ja maakonna koolide 1.–3. klasside õpilasi osalema projektis „Hullu Teadlase I teaduskonverents „Imeline ilm““. Üleskutsele reageeris 9 kooli (Tartu Hiie Kool, Tartu Kivilinna Kool, Tartu Mart Reiniku Kool, Tartu Hansa Kool, Tartu Erakool, Luunja Keskkool, Juhan Liivi nim Alatskivi Keskkool, Elva Gümnaasium, Puhja Gümnaasium). Jaanuaris ja veebruaris 2015 külastas Hull Teadlane kõiki osalevaid koole, kohtus uurimistööde tegijatega, jagas nippe uurimistööde koostamiseks ja soovis edu väikestele ilma vaatlajatele. Teaduskonverentsi lõppvoorust esitati osalevatest koolidest 13 uurimistööd, kõige rohkem töid tuli 3. klassidest (enamik uurimistöid olid rühmatööd, rühm võis olla kuni 6-liikmeline). Uuriti väga erinevaid ilmastikunähtusi alates kodukoha õhutemperatuuridest kuni tuule ja vihmapihni. Hull Teadlane kutsus kokku ka žürii, kes aitas töid hinnata ja parimad välja selgitada. Žüriisse kuulusid Hull Teadlane (TÜM), Margit Lehis (ETAG), Annika Põlgast (Tartu Maa- ja metsandusvalitsus, endine õpetaja), Marianne Olbrei ja Aigi Kikkas (mõlemad TÜ haridusteaduste instituut). Lisaks kolmele parimale tööle otsustas žürii anda välja ka hulga eriauhindu. 23. aprillil toimus Tartu Ülikooli muuseumi valges saalis teaduskonverentsi lõppüritus, kus parimaks uurimistööks kuulutati Tartu Erakooli 3.b klassi õpilaste töö „Õhutemperatuur ja vanarahvatarkused uuemal ajal“.

2015/2016. õppeaastal laienes Hullu Teadlase teaduskonverentsi projekt üle Eesti ja II teaduskonverentsi teemaks sai „Muld kui kuld“. Osalejaid on 12 maakonnast, kokku 67 gruppi ja ligikaudu 400 osalejat.

Töö kogudega

Põhifondi suurus 31.12.2015 oli **103 703** museaali, sh kunstimuuseumis 30 307 museaali.

Ülikooli muuseumi kui Eesti kultuuriloolise rahvuskollektsiooni osa finantseeriti Haridus- ja Teadusministeeriumi teaduskogude programmi kaudu ning see võimaldas jätkata kollektsioonide sisetamist andmebaasidesse (Ester, DSpace, MuIS) ja digiteerimist.

Kunstimuuseumi kollektsioon ei kasvanud, toomkiriku osas oli juurdekasv järgmine: AjAM – 6 sü; Aj – 85 sü; AjK – 4 sü; AjKF 42 sü; AjM – 98 sü; Ar - 87 sü; F – 3 sü.

Koostati ja kinnitati Kultuuriministeriumis dokument „TÜ muuseumi muuseumikogu korraldamise põhimõtted ja kogumispõhimõtted“, esimene endise ülikooli ajaloo muuseumi ja kunstimuuseumi ühine dokument (L. Kriis, KM, kogude osakond). Kooskõlas kinnitatud kogumispõhimõtetega korraldati varasematel aastatel kogutud instituutide (TÜ füsioloogia instituut, eesti keele ja kirjanduse kateeder, üldajaloo kateeder, Eesti õiguse ajaloo kateeder) ning isikute (Herbert Ligi, Uno Palm, Tullio Ilomets, Jüri Kivimäe) arhiivmaterjalide hindamine, süstematiseerimine ja üleandmine teistele mäluasutustele: TÜ arhiiv, TÜ raamatukogu (L. Kriis, V. Lell).

Eesti muuseumide infosüsteemi (MuIS) on sisestatud **25 000** museaali andmed (endine TÜ ajaloo muuseum), sh 2015. aastal kirjeldati 1333 museaali ja lisati 1145 digikujutist; retrospektiivselt sisestati 1763 museaali kirjed, eelregistreeriti kokku 686 eset. Kunstimuuseumi kogudest oli seisuga 12.01.2016 sisestatud MuISi **17 926**, sh 2015. aastal 3285 museaali ja 883 digikujutist.

Teadus

Muuseumi **traditsiooniline aastakonverents pealkirjaga „Omad ja võõrad Eesti mõtteloos“** peeti 4. detsembril 2015 koostöös filosoofiateaduskonnaga ning oli järjekorras teine konverents, mis on pühendatud emakeelse ülikooli läheneva 100. aastapäeva valguses rahvusülikooli arengusuundadele valdkonniti. Seekord oli vaatluse all humanitaarteaduste valdkond. UTTV jäädvustas konverentsi.

Muuseum osales kaaskorraldajana konverentside „150 aastat seltsiliikumist Eestis“ (11.09) ja „Metobs 150“ (2.12) ning seminari „Gezelius 400“ (2.10) korraldamisel.

Ilmus kogumik „Tartu Ülikooli ajaloo küsimusi XLIII“ (196 lk) alapealkirjaga „Ühiskonda muutvad teadused rahvusülikoolis“ (toim L. Leppik), mille väljaandmist toetab riiklik programm „Eesti keel ja kultuurimälu“ (paberil ja elektrooniliselt, vt <http://ojs.utlib.ee/index.php/TYAK/issue/view/978-9985-4-0945-9>).

Koostöös Eesti Rahva muuseumiga ilmus raamat „Unistuste Raadi. Liphartite kunstikogu Eestis“ (autorid Juta Keevallik, Inge Kukk, Juhan Maiste, Ingrid Sahk, Piret Öunapuu).

Osalemine teadusprojektides

Jaanika Anderson, „Georges Frédéric Parrot’ ja Thomas Jeffersoni poolt rakendatud valgustusajastu haridusideed ning nende tõlgendusvõimalused 21. sajandi hariduses“ (ETF9362, vastutav täitja Epi Tohvri).

Mairo Rääsk, rahvusvaheline koostööprojekt „Border Education – Space, Memory and Reflections on Transculturality“. BE-SMaRT on seitsme partneri koostööprojekt, mida rahastatakse Erasmus+ programmist. Projekti juhtpartner on Pädagogische Hochschule Freiburg. Tartu Ülikoolist on projekti partnerid haridusteaduste instituut (Äli Leijen, Maarit Saks, Indrek Lillemärgi) ja Tartu Ülikooli muuseum (Mairo Rääsk). Projekti kestus 2014–2017.